

Latwefchu Amifis.

57. gadagahjums.

Nr. 15.

Trefchdeenā, 12. (24.) April.

1878.

Redakteera adrese: Pastor Sakranowicz, Luttringen pr. Frauenburg, Kurland. — Ekspedizija Besthorn f. (Meyher) grammatu-bohdē Jelgawā.

Rahditajs: Meera zeribas zc. Wislanaulahs sinas. Dschadas sinas. Par Wislimes landaga darbeem. Par plawu pahrlaboschamu. Usahzmaschana. Uswahreshana! Patelziba. Atbilbas. Sludinaschanas.

Meera zeribas

aug un rahdabs, ka ta scribdes-leeta stary Kreewiju un zitahm walstihm dehl tahs noslehgtahs deribas ar Turku waj nu kongresi waj zitadi ka zaur raksteem warehs tikt islihdinata; pee tam abejas puses tagad lubko us Wahzsemi un gaida, ka Bismarcks buhs par sawedeju. Wahzsemi ari nesatrausees par moeru gahdabt, bet tahdu patilshamu wina Englantei nedaribs wis, kahdu schi wehlahs, prohti, lai til Kreewiju peedabuhm us Englantes dohmahm; wina stahwehs ari us tam, ka Englantei jatowojahs Kreewijas dohmahm. Kreewu semei eet tagad ta, ka kahdam, kas leelo Turku winnesu winnesis, bet newar to astraft, kas lai ismalka. Ta ar selta tinti rakstira kontrakte tohy nu ari us selta swareem likra. Kad apluhlojam tahs walstis, kas tur tagad ap schcem swareem grohsahs, tad jafaka ta: Englante stahw tur wistahlal no Kreewijas un flaidri pretim tai Stefanas meera-deribat, pehz kuras bij nodohmahs Turku dshwi grunteht. Englante nefaka no sawas puses it nekahdu zitu padohmu, tilai ihfi atmet Kreewijas norumas un draude ar karu, kad Kreewija grib eet pehz sawa lithuma; wina bruwojahs spehzigi, lai war sawu prahtu isdarikt un leelahs ar to, ka winaas dohmas ruhpejotees par wifas Giropas lablahshchanohs. Par wiseem Kreewijas upureem wina negrib it nekahdu atlihdinashanu spreest nei ar semi, nei ar naudu. Lai Kreewija nes sawu flahdi, ta ir Englantei to weeniga patihlama leeta no schi kara, un lai atwehl Englantes rohktai gahdabt par jaumu dshwi Turkos — jeb lai gaida us karu. Pehz Englantes ir ta ohtra pretineeze Austrija. Schi gan masak pretojahs par to, kad Kreewi Afija kahdu semes-gabalu nemtohs, winai buhtu weenalga, ka paleek ar Balkana pussalas rihta datu, til to wina prafta, ka pee jaunās nogrunteschanas winai lai peekriht wifa ta wakara data libds Soloniki-Ristendil-Widina; ari scho gabalu ta negrib wis peenemt pee few, bet grib tur rahdas waldischanas, kas wifai padohstohs winai ween un it nemoj ne Kreewijai; labprahht nemtu ari Numeniju apafsch saweem spahrneem. Un wifu to Austrija wismihktak gribetu bes kara, bes kahdas isdohshanas panahht; zeredama, ka Kreewijai leels karsch nepatihkams, ta dohma, kasim waj tee zepree balofchi nekritihis mutē; ja ne, tad ari draude ar saweem leeleeem gabaleem. Ka trefchais pretineeks leen pamahtim gaisma ari Italijs. Schi grib, lai Turku jaunahs dshwes nogrunteschana noteek pehz tautibahm un ja tur kas nahktoht darishana, tad winai peekrihtohht Albanijs un deernidus-rihta krafts no Adriatiskas juhras; ta bihtahs, ka schis gabals nepeekriht Austrijai; tapehz wina zaur zaurim ir wairak pa Kreewijai nekā Austrijai. Franzija turejahs eepakal un ruhpejahs tilai par meeru, lai winaas isstahdi netrauzetu. Bet kamehr Englante fahf sawus kara-fugus kurinaht, Franzija winu stipri kara-dohmas drohschina un nau zerams, ka wina kara stahwetu pret Englanti; no winaas neiralitetees lihds karam ir til weens fohlis. Wahzsemi stahw til pa tai weenai leetai, lai meers buhtu. Us tam

iseet wifa winaas gahdashana. Medsedams, ka Englante un Austrija par dauds eekarsuschas, Bismarcks rauga Pehterburgu dauds mas no zetas pretoschanahs attureht. Wahzsemi no jirds nowehl Kreewijai winaas kara-auglus un pildihis ari kara sawu wahrdu, ka Kreewijas rohbeschi it nekadai zaur kareem nau grohsami, us to stahwehs Wahzsemi ar wifu sawu spehku. Turku seme gan nau leelwalstis, bet tagad ta tomehr swer lihds. Konstantinopelē Englante stahw wehl leela spehka. Un kad karsch ar Englanti ijzeltohs, tad newar wis nofaziht, waj Turks tomehr atkal nemetahs pa winai, zeredams, ka ta ahtral atpakadabuhis sawu saudejumu. Un ap Turku galwas-pilsehtu stahw wehl arweemu kahdi 60 lihds 80 tuhst. gatama Turku spehka. Sanemam wifu kohpa, tad jafaka: Ja dehl Stefanas deribas karsch zeltohs un Kreewijas spehka tas nekahw, to drohschi nowehrest, — tad schis karsch nebuhs wis stary weenu un ohtru walsti ween, winsch waj nu schint waj nahkloshā gadā ischekliohs par leelu Giropas karu un waretu peepilditees nelaika Franzijas presidenta Djera wahrds, ka nahklosh karsch duhreshoht lihds schi gadu sintena beigahm, t. i. lihds 1900. No tam Deems lai pasarga! Un wehl mums ir zeribas us meeru stiprakas nekā kara draudi.

No Pehterburgas 3. April rakstija ta: Kata walstis us kongresa buhs swabada un warehs, kuru punkri grib, no Stefanas deribas nemt runas; katrai buhs brihu tohs nolihkumus mehriht ar paschas zenteneem un wifas Giropas lablahshchanohs. Bet nu jau ir par scho leetu deewsgan runahs. Lai nu walstis parabda, ka winahm ruhy ne wis ween spreedeht par Kreewu nolihkumu, bet to Turku leetas masglu raisiht waj ta waj zitadi. Kreewija peenems tahdas runas, no kam war kas isnahkt. Stefanas kontrakte ir kara-panahkums, kas Turziju peeschjis pee tam, ka winai Giropas wehleschanohs nu jatura gohda. Kad walstis atrahtu zitu lihdselli, sawas dohmas un atkal to pahrgrohsito Turku buhschamu sawest weenā kohpa, tad Kreewijai tas buhtu mihli, kad war to runas turetu un Stefanas deribu pehz tom noriktetu, bet suams til tad, kad paleek nesuhdams schi leela kara eemantohjums, kas til dauds astu malkajis, un tapat kad Kreewijai tee upuri tohy atlihdinati, to wina ween ir nefusi, lai tas notiktu, to wifa Giropa bij par waijadsihu nofazijusi, bet to Giropa baidijahs isdarishana nemt. Ta tad Kreewija ir sawu rohku us meeru pretim streepusi un kaut Englante gan degtin deg oij kara kahribas, winai buhs jafawaldahs. Wahzsemi pubhlich pee saweschanas, ka jau dshrd, nepalishoht wis weligis; zerams, ka Berlīnes kongressis wifu to Turku leetu pee laba gala iswedihis.

Tagad nopakat kahda Wihnes awise papulshkejusi, ka weena Indijas firstene (kas zits ka Englante?) esohht Austrijai peedahwajusi 30 milioni mahrzimu preeksch karaspehka sagarawoschanas un 1 milionu il par mehnesi, kamehr Kreewu-Austreeschu karsch duhretu. Bet Austrija atbildejusi, lai kara dedsiha Indijas firstene pati wed sawus karus. Schi leeta nebuhs wis flaidri meli.

No Konstantinopelē bij us Londoni siohts: Kreewija esohht Sultanam nofazijusi, ka, ja wina metisees pa Englantei, tad wifa Turku waldischana Giropā war galu dabuht. Sultans grib ture-

tees neutrals. Saka, ka Turku ministerija ir us zitahm walstihm rakitu laidusi, kura saka, ka wina sawu Stefanus likitumu wisadi pilidih. Ja zuru zitu walstiju starpā nabhschanu jeb Kreewijas laipnibn daschu punkti weeglinatu, tad wina par to preezatohs, bet lai buhtu kā buhdams, tahs apsohltas reformas wini ispidischoht. — Bet par Sultana wahredeem nedohdam ne sumberi; kas wina tura ais krahas, preeksch ta wusch lohtahs, schodeen preeksch schi, rihst preeksch ta. Osmans likahs Kreeweem par draugu palizis, bet ari us to ir masa ustiziba.

Starp Serbeescheem weena partija palusu stipri us tam strahda, lai Serbija ar Montenegru paliktu par weenu walsti, par kuru lai walda Montenegras firts Nifita; smoms Serbijas tagadeja waldischana medi rohtā schohs dumpineekus.

Uf Odesu ir 8 Turku fugi abraukusch, ka war apzeetinatohs Turkus no Kreewijas mahja weft. Birmahs partijās grih sustiht uf Tesaliju, lai karo pret Greekeem.

Mumenija pretodamees tai leetai, ka Kreewija pret Dobru dschu grih cemht sawu femako Besarabijas daku, atfauzahs us tam, ka tas peeprafitais semes-gabals wisu Donawas ohtu nodohd weenigi Kreewijas rohtās, jo pee schihs Besarabijas datus pekristu ta Kilijas grihwā, kas us preekschu buhs ta dahrga, jo tahs ziras eetekas drih ar smiltihm buhs aisdambejuschahs un leelais andeles zeksch ees pa scho Kilijas grihwu. Bismarks esohst Mumenijai atbildejis, ka wina lai nemas til dauts nesuhdihahs par to masu semes-gabala ismainischanu, lai ne-atsmirst, ka karsch tai ir pilnu swababibu un dauts zirus labunus atnesis; lai labal gudrojohst, ka deht tahs leetas labi isliht. Kā zeen. lastitaji warbuht smahs, lihds 1812. gadam Kreewu walstisrohbeschās pret Turkeem sneedsa lihds Dnestras upei. Tai deriba 28. Mai 1812. tika Kreewijai peespreesta wisa Besarabija lihds ar Kilijas grihwu. 1826. gadā Kreewija eemantofa ari to ohtu, Sultans grihwu un Adrianopoles meera-deriba wisa Donawas-Delta (wisas grihwu salas) palika pee Kreewijas. Parihes meera-deriba 1856. g. pehz nelaimiga Krimas kara Kreewija atdewa Waldawai to deenwidus-daku no Besarabijas un Smailas aprinkl ar kaidahm 150,000 dweheselehm. Tagadeja Stefanus kontrakte nu grih pee Kreewijas atpakal dabuht tohs semes-gabalus, kas wina no 1812. gada weedereja.

No Konstantinopes raksta, ka leestris Nikolais 10. April ar sawu schtabu un jahzeju pulku apskatijis tahs Turku baerijas, kas nupat stary Konst. un Stefanu zeltās. Sultans negribedams neweenam fareebht, esohst notezis, ka wusch ne Englandeescheem ne Kreeweem ne-atlaus pee Konstantinopes nahkt.

Tesalija tee nemerneeki karo wehl ar weenu pret Turkeem. Behz kahdas kauschanahs tur nupat arrada weenu Englandeeschu awischu sinotaju nokautu, Turki tam bijusch galwu nogreesusch. Englantes weetneeks ir peeprafijis, ka buhs to leetu us to bahrgako nemt, bet Turku wirsneeki kā jau pa wezam atbild, ka wini nelo no schahda breezmu darba nesin, to gan buhschoht kristigeepaschi darijusch un kad Turku wirsneeks to saka, tad wisa regimente ir gatawa apleezinahrt ir leelakohs melus.

Jf Bendras lasaretis dshwes nostahsta, ka tur weenu Baskibofuku, kas eesahkumā bijis newaldams kā swehs un spabrdizees un kohdis un dautsjees, beidsoht ir peewahrejuschi ar kassju. Dewusch pa tastei scho katram Turkam parastu dshreenu un tillihds Baskibofuks atkal neklausigs rahdizees, tad tam arahwusch wina mibto dshreenu. Pee schahdas strahpes Baskibofuks raudajis kā mās behns. Tā ar kassju ismahzjuschi un beidsoht wusch bijis tas rahmakais beedrs.

Wisjaunakahs finas.

Londones awises smo, walidiba turoht Indija wisu sawu armiju us karu gatawu un leelu daku no tahs wedischohht uf Giropu, ihpachi us Maltas salu weselu kohri sem generata Rossa wirsfomandas. Lords Kapard ar Dardaneles flotes admiralu Hornby jau wisu us to soht fatajijusch, Kreeweem nelaut Bosphorus jehras zelu eememt. Bahzija zil waxedama puhledamahs sribhedamahs walstis salihdse-

nahst un pee meera uftureht, schahm zehlu preekschā, lai uf kongresa nemoht pahraundihst tahs no Giropas leelwaldibahm 1856 un 1871 noslehtus kontraktus par Turzijas leetu un tahs sribhdigas punktes pahraustihst. Kreewi us to ar meeru, bet ne Englante, kas pee sawa peeprafijuma paleel, ka wisu to Stefanā noslehtu Kreewu Turku meera kontrakti nebuhs uslehtohst par pilnigu kamehr kongrese to nau apstiprinajusi. — Wihnes awises lohti ruhgt par to, ko lords Derby parlamentā tezis par Austrijas ne-eespeshchanu waijadstgu naudu sababuht, lai sawu armiju us karu waretu isrihohst; sawas dufmās tahs nu nemahs isstahstihst, kahda Indijas firsene (Englantes kehniene) esohst Austrijai weedahwajusi 30 mil. mahz. stekliu preeksch sagatawoschanas un 1 mil. mahz. sterl. par karu mehni, ja Austrija griboht ar Kreeweem karu sacht. R. S. z.

Par kongresi rakstija 16. April no Berlinese tā: Bahzjeme eet par sawedeju us meeru, bet tas nau weeglais darbā. Bismarks ween nespehs, ja Englante mas lihdsch, to selta tittu buhwacht, par kuru Kreewija no Stefanus karakohreka lai eebrauz Berlinese meera kongresa sahle. Englante kā jau kausmanis, ir par dauts augstu usprajusi, lai tai ari pee nodingschanas wehl kas atleel. Bet nu waijaga Englantei sawas dohmas ne wis tā apgabalu, bet gaischali preekschā likt, zitadi Bahzjeme wina atgreesih muguru. Kā dsird, Bismarks esohst Wihnei un Londonē 3 punktes nolizis, bes karahm wusch ne mas newnem starpineka darischanu: 1) Besarabija lai tohy eemanita pret Dobrudschu, 2) Kreewijas rohbescha lai eet lihds Erzerumai, 3) par karamaksu zitahm walstihm nekriht lihdspreest. Kreewija ir Austrijai stipri tuwojusees. Austrija kusu islihdama dabuhs Balkana pusfala leelako daku no tam, to wehlejahs, ari andeles zelt winao tur wisar atwehretees un tee labumi sudih Englantei. Zapehz tad schi wisu to manidama, ir dufmu pilna un dohma, ka karsch ween wina war no lejā braukshanas issargabh. Kā wehl arweenu ta leeta grohsahs schurp un turp, to rahda ari schis notifikums: Turku ministeru presidents schinis deenas dabuja weenu telegramu no Wihnes, ohtu no Londones; pirmajā tam snojā, ka meera zeribas aug no wusch issauza: „To jau es arweenu esmu fazijis?“ Atwehtra ohtu wehst, kas skaneja pawisam ohtradi un West Pascha atkal issauza: „To jau es arweenu esmu dohmajis!“ Tā ari mainahs deenu no deenas meera zeribas ar kara draudeem. Un ja ari schim laikam tumshais mahulis aishwiktohs, stary Kreewiju un Englanti gais ir par dauts twaiku pilns.

Englantes karakugi brauz wehl arweenu uf Widus jahru. Ari Sweedriju esohst usrunajusi, waj ta negrib atwehleht kahdu weetinu par stazioni, kad us Baltisku jahru gribetu nahkt.

Turkos Kreewu konsulu amati atkal pilnā spehā eestahjuschi.

No Warnas un Schumlas zeetokschneem Turkeem pehz meera deriaas ir jaet ahrā. Tagad Kreewu karawadonis peeprafijis no Turku komandanteem, lai tuhda sahle eet ar sawejeem laukā. S.

Daschadas finas.

No eelschjemeem.

Behz wispahriga kara deenesta likumeem weeder pee militischahm wisi tee, kas 1. Janwari 1874. gadā bij pahri par 21 gadu wezi un tagad wehl nau wezakti par 40 gadeem. Behz schi likumu paragrafa ministres gubernatoreem ir pawehlejis fastahdihst listes par wiscem teem, kas tagad stahw tai wezumā no 26 lihds 40 gadi, kas ir, kas ir dsimusch stary 1. Janwar 1838. lihds 1. Janwar 1853. un kas buhtu derigi militischu ofizeeru amatos. Kursēm bij wisi tee, kas uf schahdeem amateem deretu, uswedinati, ar sawahm parahdischannahm un leezibahm jau lihds 10. April pee karadeem. aprinktu komisioneem meldetees.

Kursēmē janno dseejumu grahmatu, kā dsirdam, zere lihds September mehnescham dabuht drukā gatawu; ta maksā buhs kā lihds schim 1 rubl. par pilnigu grahmatu un 80 kop. par dseejumu daku ween.

Breelfch Wirzawas draudfes 12. Merz tika par palihgamahtitaju eefwehtichts D. Gaultsch k. un us Rrihzburgas draudfi ir par ganu un mahzitaju aizinahts U. Grünberg k., lihdfchinigais Minfkas mahzitajs.

Ruldigâ to nakti us 27. Merz tai 2 werstes fchipes pilfehtha efofchâ wezâ Plohta frohgû ir breefmiga flepkawiba notikufi. Nama ihpafchneeks Kristap Lafsmanus ar fawu mahti, kas abi tai frohgâ dshwoja, ir ar fangu nofisti un winu galwas fadaufitas un mantiba iflaupita. Lihds fchim wehl nebij flepkaweem pehdas peedfhtas, bet zerams, ka tumfibas darbs nahts gaismâ. — No flimajeem Turkeem, kas Ruldigas lasarekê gul, 27. Merz nomira jau treschais; ziti labi ifweseloju fchees.

No Bauskas. 15. Merza wakarâ notika Bez-Mehmeles muifchas meshinâ lihds fchim pee mums wehl nedfirdeta breefmiga flepkawiba. Minetas muifchas Zelgawâ dshwodama ihpafchneeze bija preefch kahdam nedelahm peenehmufi kaimindos dshwodamu 86 gadus wezu firmu Wahzeeti par muifchas pahrfkakitaju un meshafargu. Schis minetas deenas wakarâ ap meshinu eedams bija atradis breefmigu galu. Galwa tam bij feschâs weetas fadaufita un diwi ribas falaufstas. Noftitam bija ari klastefofcha nauda — 13 rubli un daschi kap. — no mazina ifnemti. Slepkawa wehl nau peenahkts, bet kas fin, waj Bauskas pilsteefai ne-ifdohfees to rohkâ dabuht; dohma, ka jau efoht us pehdahm. — 21. Merzâ kahdam Pilsmuifchas fainneekam pee Bauskas par Mehmeles upi ar linu wesmu pahri brauzoht eekritis firgs ar wifu wesmu. Jau taifjees ledus us ifeefchanu, tadeht fipra ftraume aifrahwufi firgu ar wifu wesmu pahri par Bauskas augfchudmalu dambi. Padambê flihkonus gan iffweijojufchi, bet firgs bijis pagalam un daschas linu buntos ari. Preefch kahdam nedelahm atpakal bija kahdam Mehmelmuifchas fainneekam firgs Bauskâ pasprezis un pa Mehmeles upi us mahjahm ffreedams eegahjis lasmenê un noflizis. — Kad ledus eet, tad upmales laudihm ir allafch ko fkatitees un ko ziteem pastahfihht. Tâ fchoreis pee Bauskas ledum eijoht wirs ledus-gabala fahwejis fims. Sudmalu dambim pahri eijoht fims fluis parauts apalfch uhdena, bet drihs atkal ufahrpifees us kahda ledus-gabala, lezis no weena us ohtra, kamehr beidsfoht fluis laimigi malâ. Ir funim fawa laime. — 24. Merzâ bija no Schlehpinu muifchas Leijas frohga atbraukufchi pahris zilweku ar masu laiwinu pa Leelupi lihds Bauskas Muhra-frohgun pehz Leijas frohdseneeka nopiekta tihkla. Brihtinu frohgâ ufturejufchees un ari ko fipru eebruhkejuschi brauzâ pret wakarâ nu fchetri zilweki ar to paschu laiwinu us mahjahm. Brauzeji dfeedaja un preezajahs. Bet — tâ teiz — pret Schlehpinu muifchas parku weens jau ifwehleees no laiwinas. Ziti, faprohtams, fcho puhlejuschees no uhdens ifwillt un pa tam laidufchi laiwinu sawâ walâ eet. Schi tahdâ wihsê ufstrehjufi us flinti un apgahfufees. Diwi pee laiwinas peefehruschees labu gabala us leiju aifrauti, gan ifglahhti, bet ohtree diwi wehl ohtrâ deenâ nebija atrasti. No flihkufchee ir weens ahrfemneeks, ohtris pee Zohdes pagasta peederigs fawu wezaku weenigs dehs. No ifglahbteem weens bija Turku karâ eewainohts un tagad us weselofchanohs atlaifts kara-wihrs. Deews to pehrn bija no kara-breesmahm ifglahbis, fchogad atkal no uhdens-breesmahm. J. R.

31 Krohna Garofes. Wasflahwu attufâ mahfu fainneekem, tâ jau if pawafaros, wajadseja pee fchejeenes Garofch frohga laudis stelleht, kas zefa-wihrus zet pahr leelo uhdeni, jo katra pawafari pee Garofch frohga leels gabals semes ifskatahs tâ juhra un dasch ledus-gabals ir ari tik nekaunigs un draude mineto frohgu apgahst. Wasarâ schis frohgâs ifskatahs deewsgan augstâ weetâ un buhtu jadohma, ka uhdens to newar kert, bet pawafari tas stahw tâ masa falina eefch uhdena. Wisadi noteekahs tai laikâ: dasch brauzejs, zeredams, ka uhdens wirs leelzeta nebuhs dshfch, zehljus negribedams gaidiht, brauz tikai pa zetu tahlaf, bet pee tam it kreetni dabuhn ifmafgatees un ir preezigs, ka zehljai pee-eet ar plohtu klast un aifzet lihds frohgam — fur ir stazione — un tad atkal tahlaf lihds ohtrai malai. — — Pee Zelgawas bij tilts ifnemts, bet ilgi nebij, ka atkal wajadseja eelikt. Muifchas nehmais, tik jau gribedams wairak pelnas dabuht, bij pafteidfees tiltu ifnemt un ar bahni pahri zelt, par ko finams wairak maksas nehma, bet, ne-ifde-wahs, jo dabuja pawehli, ka lai wairak maksas nenem, tâ kad tilts eelikt; nu wilka tiltu atpakal upê. Daudfi brauzâ wehl par ledu pahri, bet muifchas-nehmais bij gar upes malu labi tahlu latas preefchâ fahstis un nelaida us krafta braukt augfchâ, un bij jabrauz zitâ attahlafâ weetâ kraftâ.

Sweijneeki ar gataweem wentereem un tihkleem tikai gaida pawafaras watejo uhdeni. Wasarâ zik dasch mehds faziht: „fchogad mas fiwu,“ bet laut jele paschi atskahrstohs, ko wifu pawafaros dara, zik fiwu un fiwtinu ne-ifker un Zelgawâ nepahrdohd. Kur tad tahs weenumehr lai zetahs, kad paschâ nahrsta-laikâ tahs ifwaita? Waj labal newaretu fchohs pahri pawafaras-mehnefchus pazeeftees, tad tatschu dauds wairak fiwu eerastohs un waretu wifu wasaru, ruden un seemu kert.

Ar preeku waru wehstihht, ka weens no teem rasbaineekeem, par kureem ifgahj. gada 40 L. N. num. rakftija, tagad ir fahkerts un stahw Zelgawas wirspilkt. ifmekleschanâ. No fagteem firgeem wehl nau nelahdas finafchanas. — Weens faglis teef fahkerts, bet ziti atkal eerahnahs weetâ: Tâ tai nakti us 26. Janwari gribejis weens faglis Lakte fainneekam flehti uslaust, bet fluwis ifbaidehts; darbu tam ari kawejis dshfch-steenis, kas preefch durwim, ar kaktu gan bij jau durwis ifkalis un buhtu eefchâ tizis, ja nebuhtu wajadsejis behgt. Sefdeen 4. Merz. fchej. Wilklaus Busch fainneeks fanehma weenu wihru, kurfch nelahds turigs buhdams un bef darba aplahrt ftaigadams weenu labu jaunu fehwi ar wifu aifjuhgu if Rihgas atbrauzis un teiza, ka par 45 rubl. to wirzis; bet wihram wehl ohtris firgs ir, ko knapi war uftureht. — tadeht tika fanemts un Dohbeles pilsteefai eefuhhtichts. Zitas pufes, tâ dshd, fagti gohwis fahkufchi fagt. —

Pee Rihgas fchogad ledus it meerigi ifgahjis, bet angfchâ ap Dinaburgu tas deewsgan fawu fpehku rahdijis. Uhdens bij us 25 1/2 pehdas kahpis, wirs Griwas meests fahwejis uhdeni, laudihm bij jabehg, daschi nami tur fagahfti un fapohftiti, tâ ka laudihm tur leelas behdas zeefchamas. Ari leels pulks daschada kohka materiala aifpeldejis us leiju.

Rihgas pilf. runaswihru pirma fapulze bij 3. April. Us tahs tika nofpreests, ka pilfehtha galwa dabuhs gada lohne 10 tuhft. rubl; mina palihgs 6 tuhft. r. Tad gahja pee balfofchanas un ifwehleja par Rihgas pilfehtha galwu birgermeifteri

R. Bängner un par wina palihgu leelahs gildes elfermani G. Mollien.

— 3. April atweda schurp 149 eewainotus un flinūs karawihrus. Lauschu pulks tohs sagaidija, pulkā stahweja ari weens darba-wihrs, wahrda Schmidt; tam negaidoht bij tas preeka brihdis peenahjis, fur eerandisja sawu dehlu mahjas pahrnahlam, no kura sen wairs nebij sinas dabujis. Sirdis wiseem bij eekustinatās redsoht, kà tee weens ohtram ap laklu frita.

Tehrpatā 28. Merz wakara notika nelaimē. 7 studenti brauza ar laiwu pa Embacha upi un pa lohkatilta apakšchu zauri brauzoht laiwas mastis peesitahs pee tilta pihlara, laiwa apwehlahs us muti un brauzeji eekrita upē; 3 no teem turejahs pee laiwas malas, 2 peldeja, kamehr teem grohšchus aissweeda un iswilka, tohs 3 eewilka laiwā, kas steigichus peebrauza, bet 2 bij wilnōs pasuduschī. Gan mekleja zauru nakti, un wehl ohtru deenu, bet nebij atrohdamī; tee 2 noslikhufschēe bij weens daktera dehls Grewingk no Arensburgas un von Helmersen no Behterburgas. Bij zeribu pilni jauneki un nu tohs apraud dšiki noskumuschī wezaki un wisi winu draugi.

Behterburgā 1. April tureja spreedumu par to seeweeti Wera Safulitsch, kas bij schahwusi us wiespolizmeisteru generali Trepowu. Tas suhdšibas raksts tika nolasihts, un tika ari peeminehts, ka Wera Safulitsch ir to breesmu darbu darijust, prahtā pahrdohmajust, gribedama atreehtees pee Trepowa par to, ka winsch pehrn weenu dehl dumpja apzeetinatū jauneki Bogofubowu lizis ar rikstehm apstrahpeht. Swehrinatēe gahja sawā istabā un atpakal nahdami nesa sawu spreedumu, ka wini tura Wera Safulitsch par nesohdamu. Ta nu tika tuhdat walā palaišta un tai us eelas netruhka sawu draugu, kas sahka daschadi lehrumoht, tā ka polizejai bij pulkā janahk.

— Behterburgā weens kungs, Lichatschew, leel us Wafil-Dstrow namu buhweht no kahdi 600 istabas, kuras tiks lehti isihretas studenteem ween.

No Behterburgas rakstija jau 1. April, ka Newas upes ledus aisgahjis un sahkoht jau ledus no Ladoga esera nakti.

Behterburgā 22. Merz inscheneeru pils maneschā muhfu kungs un Keisars notureja rewiju par teem jaunajeem gwardēem, kas pee beidjamahs dohschanas gwardu pulkōs eelikti, un bij itin ar meeru ar winu iswedibu un runaja us teem laipnus wahrdus.

Odesā nupat tika 58 tuhsti. schkipeles apstelletas, ko lai fuhda tuhdat us Stefanas lehgeri, no tam wehroja, ka Kreewi sahks gar Bospora krasimali baterijas mest, bet inscheneeri atbildejuschī, ka schkipele waijagoht, lai war Kreewu kapu-weetinas glihti aprakt. Warbuht ari tā.

Odesā 23. Merz atbrauza weens damsfugis, kas no Stefanas atweda wairak Kreewu offizeeru, stary teem ari generali Strukowu; generalam bij libdi leels funs, kas esohht eemahzihhts krist wirsū Baschibosukeem, diwus no tahdeem schis funs jau esohht nogalinajis.

No ahrsemehm.

Wahju Keisars Wilhelms bij nesen flims, bet nu jau atkal sahht isbraukt. Kā raksta, ari jaunais pahwests deenu no deenas ar telegrafu lizees sinu doht, kà ar Keisara weselibu eet. To leetu nem par mihslestibas sihmi, bet ari par sihmi, ka pah-

wests grib sawu rohku labpraht pretim steept, lai libdschinigahs kildas stary katolu basnizu un Wahjsemes waldischanu beigtohs.

Amerikā Ciowā weens kurlmehms wihrs isgudrojis preeksch uguns dsehsejeem sawadu aparatu, prohti weenu zepuri, ko nohtes brihdi usmauz galwā, faseen bantes apaksch smakra un war tad lehkt no zetortahs tahschas semē, jo zepurē plahst luste eekschā un to uspubsch par balongu, kas meefas swaru notura, tā ka zilweks lehnitim nolaischahs.

War Widsemes landagu

spreedumeem un reformahm muhfu semes buhschanas leetās eeksch „Zeitung f. St. u. L.“ weens kungs issaka sawas dohmas un ihpaschi par to leetu, kapehz jatura par derigu, ka tais nodohmatās aprinku-sapulzēs (Kreistag) lai pee leelgruntineekeem nenahktu wis masgruntineeku bet pagastu balsi klahht. Winsch saka, ka pee katras reformas jaluhko us tam, waj ta seenahs klahht libdschinigam zekam. Jaunee pagasta likumi eezehlfuschī weenu aistahwi preeksch wifas pagasta draudses, un ne wis preeksch tahm sewischlahm klafschm pagastā. Us schi pamata ir kirspheleskonventi zelti. Ja nu grib tahlak buhweht, tad buhs rittigi, kad us libdschiniga pamata, ja tas nau isiris, zel jaunū tahschu. Gribetu runas-wihrus preeksch masgruntineekeem ween nemt, tad wisōs tais apgabalōs, fur wehl mas mahju par dšintu pahrdohhts, balsotaju skaits reisi pehz reisas pahrgrohstitōhs; schodeen buhtu 10 mahjas pahrdohhtas un 10 zehleji pehz 3 gadeem war buht 20. Tur weegli rastōhs zihnischanahs, kaulschanahs un daschi nejaulkumi. Utgahdinam tik tahs kukulofchanas un zeenaschanas, ar kahdahm gohda-kahrigēe kandidati preeksch aprinku teesu aseforu weetahm sawus zehlejus ranga apeet; kas wifis nu notiktu pee tahm balsofchanahm, fur daudj augstaks amats isdalams? Pee pagasta wezako zelschanahm schahdas dširdischanas un dšerschanas eet stipri masumā, jo schis amats nes wairak ta darba un publika nekā ta gohda. Ari to gribam peemineht, ka kirspheleskonwentōs tee lohzekti, tiklab tee leelgruntineeki kà pagasta-wezakee, daschadi jau dabujuschī weens ar ohtru eepasihhtees; tapehz jadohma, ka schēe kohpā spehtu derigōhs un us wifahm pusehm mihlohš delegirtus preeksch aprinka supulzehm ahtrat ismekleht, ne kà tahda sapulze, fur il 3 gadi janahk sweschī kohpā un kam sawā staryā nau it nekahdas zitas dalibas. Aprinka sapulze grib jau ari palikt par tahdu eerikti, kas wifa ta aprinka labumu kohpj un ne wis weenas un ohtras schkiras labumu ween; wifas darbs buhs gahdaht, ka zel un ustura skohlas, lasaretes, zeetumu namus, labdaribas eeriktes, u. z., kas wifas nahks par labu wiseem ta aprinka eedshiwotajeem. Tapehz buhs pareisi, ka preeksch wifahm schihm leetahm par runas-wihreem zel, tohs kas ir aistahwi jeb represententi no wiseem nodohschanu maffatajeem un ka ohtrā kahrtā aprinka sapulzei dohd to teesibu, preeksch naudas sadabuschanas ari tohs aprinka lohzeklus nemt palihgā, kam nepeeder nekahda seme, tāpat kà tas libdi schim jau noteel preeksch pagasta un kirspheles.

Es sinu gau, ka tahda pagasta representozija aprinka sapulzēs war ari isnahkt sweschada. War pagasta wezakais buht, kas pats tik ir nohmneeks un aprinka sapulzē winsch nu spreestu

par semes nodohschanahm (Grundsteuer), ko winsch patš ne-
nesihš wis. Bet muhsu dšihwē ir daudseem daschadas teefi-
bas bes tahm pretimstahwoščahm nastahm; tā eet no pagasta
weetneeku pulka sahloht lihds pat landagam. Bet waretum tē
ari wehl weenu widušzēlu atraft, kad nospreestu, ka par ap-
riinka delegirtu til tahdu war eewehleht, kam kahdā aprinka
kiršpehlē ir balsoschanas teefiba un kas ir gruntš ihpaschneeks
no wisumas 10 dahld. semes; tā tad par aprinka delegirteem
waretu zelt til leelgruntineekus (arendatorus ne) un wisus pa-
gasta-wezakohš tai aprinki, kas ir gruntineeki. Schis noli-
kums nahktu ari pagasteem par labu, kad tee us preekschu zif
waredami zeltu pagasta-wezakōš tilai gruntineekus, tee ar sawu
mantibu buhtu pagasta leetās par dauds leelaku drohščibu, ne-
lā kaut kahds nohmneeks.

Aprinka šapulzehm sinams waijadsetu ari peekrist tai teefi-
bai, zelt wisus tohs teefaschungus semes-aprinka un brugu
teefās, jo kad kā gaidams, wisas kahrtas kohpā zels meera
teefneschus, kapehž tad lai tee ziti teefaschungi netohp tāpat
zelti? Leelgruntineeku kahrtā ispildija lihds schim to amatu
it kā solmaktē preeksch wisas semes, kamehr truhkt zita zehleju
pulka, kur wisas kahrtas lihdsruna; bet tillihds tahda zehleju
šapulze buhtu panahkta, tad tahš wezahš solmaktēs spehks
buhtu sudis un wisas kahrtas stahdu sawās teefibās. Tāpat
sinams pee nahkoschahm reformahm buhs ari us tam jaruhpe-
jahš, ka ari pilsehti dabuhu dalibu nemt pee aprinka šapul-
zehm.

Mehs sinam, ka par scho paschu leetu wehl daschadi taps
gudrohtš, kamehr buhs nogudrohtš, bet gribejahm ari scho
balsu lasitajcem preekschā zelt.

Par plawu pahrlaboschannu.

Pawafaris klahnt un lihds ar winu semkohppju pirmee leelee
darbi, prohti ta gahdaschana, kā plawas uskohpt. Gan ja-
schehlojahš, ka dauds semkohppi, ihpaschi masee fainneeki, mas
wehl schihš leetas swaru noproht un sawa darba spehku un ka-
pitalu pee tam kaupidami paschi daschu skahdi zeesch. Tāpat
ari jafaka, ka dauds weetās to pahrlaboschannu ne-šdara kā
waijadsetu un tā tad nepeeredš nekahdus anglus un to isdohtu
nandu un spehku kā semē nomet. Ihpaschi ta fuhnu isdelde-
schana, kuras daschās plawu weetās it ahtri wisu labo sahli no-
mahž, nau wis weeglais darbs un kad to ne-šdara pareift, tad
darbs ir skaidri par tuffschu bijis. Dširdam, ko Mostokas
profesors Dr. grafs Lippe kahdā semkohppibas rakstā par scho
leetu šaka:

Plawa, kura fuhnu pilna, ir slimneeks; winas kaite ir
stahwoščahis uhdens; schis šlapjums ir lohti isdewigs fuhnai,
turpretim kulturās augeem un wisahm wehrtigahm plawu sah-
lehm skahdigs. Tā tad labai sahlei nau eespehjamš aisttah-
weht pretim. Kulturās augi tohy isnihdeti un fuhna pahraem
wirsohku. Bet kad ari sinam, ka stahwoščahis uhdens ir ta
waina, no kuras fuhna zelahš, tomehr newar wis jau sazibt,
ka tur palihdschš dreneereschana. Pee lauka, kas tā uhdeni
gul, war drohšchi to padohmu doht, lai dreneere, bet pee plawas
to newar wis wehl sazibt. Dasch ir mehginajis sawu šlapju
plawu dreneereht, bet labumu no tam nekahdu nepe-
redseja; šlahbo sahli ar zauraugušcho fuhnu gan delbeja,
bet labu sahli wehl zaur to nepanahža; šlahba sahle wairš

neauga, bet šaldā sahle pee wisas dreneereschanas neradahš un
plawa pee wisas dahrgas maksas atnesa wehl masal nekā agrak.
Pee augu kohppschanas waijaga us to luhloht, ka nowehrsch
wisu to, kas winu augšchannu kawē, bet ari eewehroht katra
auga waijadšbas, pehž kahdahm tahš prasahš.

Ulgabalu war sazibt, dreneereschana pee plawahm buhs
tad laba, kad tai šaldai sahlei war peedoht komposta un mehslu
baribu jeb labu pludinaschannu. Zaur issufinaschannu sinams
fuhnahm ta dšihwe tohy pohstita, bet plawa wehl nau par labu
pahwehrtita. Ja grib fuhnu ihfi no plawas nodabuht, tad
preeksch tam ir labi eerohšchi: Altana plawa-ezeschās (dabu-
jamaš Mostokā Stiller un Weber fabriki) 16^{1/2} pohdus sma-
gas, no 50 lihds 60 rubl., tāpat tahš 3 ruhtēs eedalitahš
Anglu lohzecku ezeschās 14^{1/2} pohd. smagas, 55 lihds 65 rubl.
jeb 5. Lanza plawas ezeschās no Manheimas. Kam jau buhtu
Kolomana ezeschās, tee til lai tad gruberā tapas pahrij pret
afajahm tapahm. Ta faraušta fuhna ir derigs materials
preeksch komposta.

Bet tahda mechaniska fuhnas nopluhščhana til tam brih-
scham lihds, fuhna plauks atkal no jauna, kad plawa buhs
šlapja. Un atkal wisa dreneereschana un plawu ezeschana wehl
ne-eeohš šaldigai sahlei to spehku us augšchannu, pee tam
plawai waijaga sawas kulturās. Ta šaldā sahle nedabuhn
tapehž augt, ka ta šlahba plawas seme ir kā noslehgta un winai
truhkt sawas baribas. Tur to semes garosu waijadsetu wisadi
iskufinaht, lai gaisš dabuhn peetikt klahnt un uskause to bari-
bas mantu, kas tur eekschā wehl noslehgta gul. Plawuplehšis
(Wiesengrubber), labi eerikhtehtš, buhtu tur lohti deriga leeta.
Tahds plawuplehšis ar saweem aseem nascheem, kuru mugura
lihds 1/2 zollai beesā, usgreesch plawas wieskahrta lihds 10 zol-
las dšilt. Zif greešenu, til dauds nu tur zelu rohдахš gai-
sam ar saweem spehkeem eetikt eekschā, un pa eekschu isstrah-
datees. Kad tad nu kompostu waj zitu kahdu mehslu baribu
uskaisa wiršū, tad ta eeteek eekschā lihds pat šaknehm. Schahda
usgraisščhana ne til ween tur ir deriga, kur no fuhnas atšwa-
binatu plawu grib atdšihwinaht, bet ta buhtu laiku pa laikam
katrai plawai deriga, ihpaschi tad, kad tai wehl war kahdu
mehsloschannu peedoht klahnt. Kā katram prahtigam semeskoh-
pejam buhtu us tam jaluhlo, ka winsch sawas plawas pa rin-
dai dabuhn mehsluht, tāpat winam waijadsetu tahš pehž sawas
kahrtas nemt usgraischt. Jo zaur leelu noslehgščhannu tas nah-
lahš, ka dauds mantas, kas tur plawā gul, nedabuhn sawus
anglus nest. Gan daschi atšaukseeš, ka zaur fainneekcem roh-
dahš warens darbagabals klahnt un ta ir taisniba, bet fain-
neeka dšihwei waijaga gatawai buht ari leelakus darba gabalus
peenemt klahnt, kad til pilnam peina pee tam ir redsama.
Sirgu spehks ir paleelinajams. Kur zaur plawu kapteem
plawā nelihdsenumi rohдахš, tā ka plaujamahš maschi-
nes nashchi newaretu wisur labi peefneegt, kur derehs plawas
šlapjumu ar plawu šlidahm nobraukt.

Kur nu waj minetahš Altana ezeschās waj zitas fuhnu no-
kafijuschas un kaplis uskafajis, tur waijadsehs plawai ari
jannu sahles fehllu doht. Preeksch tam waijaga atkal to deri-
gako ismekleht, kas semes wirš- un apalkschahrta un klimatam
peepaf. Fuhnu pohstičhana wislabak noteek wehlā rudeni
jeb agrā pawafari. Kad fuhna nokasita, tad derehs us katru
puhtrā weetu pa 14 pudī Leopoldshaller Kainita uskafisht, lai

juhnu atlikas wairs nedabuhn felt. Kad nu plawu grib atjau-
noht, tad preeksch jaunās sehklas waijag pahrnehfloht. Kur
newar turp kompostu mehslenizes aishwakt, tur lai nem ik us
puhra weetu 10 pohdu sehwehskahba amonika un tikpat dauds
superfosfata un fajanz to ar 3 dalahm semes un iskaifa.
Chili-salpeteri waijaga labak tad kaisht (10 pohd. us puhr. w.),
kad jauna sahliite jau usdihgusi.

Deriga leeta pee suhnas pohstischanas ir smiltschu uswe-
schana; bet tur waijag labi beesi ar smiltihm pahrsegt, tad
suhna noslohdsita nedabuhn augt, tapat ari ta smiltis eesihsch
to skahbo semes flapjumu, isdala to, un lauj gaisam peettitt
kloht, ta ka skahbums issuhd. Kur suhna plawas pahrneh-
mufi, tur ari jau no seneem laikeem ir par derigu atrasts, we-
lenu isdedsinahht. Preeksch tam sinams waijaga plawu faufu
dabuhht, tur tad tahs nogreestahs welenes krauj laudstis ar
tukfschu widu un tad aisdedsinu pret wehju. Tad isruschina
tahs gubinas un war ja grib ar rudseem apseht, kas nesihis
preezigus angus, jeb war ari sahli eeseht:

Wehl ir weena teizama leeta, ka tahdas pahrsuhnojuschas
plawas atjaunoht. Tas noteek ta: Tiklihdh ka sneege nokusis
un tais masajās uswestajās komposta gubinas fals judis, tad
tahs isklidina us plawas un ar steigchanu apsehj ar sahli,
putnu sirneem un ahbolinu. Kad plawa apsehta, tad sahkhahs
ezeschas darbs, ar ezeschu iseze plawu krusteem un schkehrseem,
saplohfa to welenu un nokafa to suhnu. Plawa nu isklatahs
ka mihkla. Scho darbu wislabak tad war isdariht. Kad wirs-
kahrtina nau wairak ka us 2 lihds 3 waj 4 zollas atlaidusees
un apakshā wehl safalis. Ta tad tee ezeschu naschi eet par
scho safaluscho kahrtu un saplohfa wirsejo. So smalkati ta
saplohfsita welena, tee komposta mehli un ta sahles sehkla is-
jauzahs zauri, jo labaki ta jauna sahle sels. Tahdas zaur
kompostu mehslotas plawas jatura saufas, tahs newaijaga ne
kad pludinaht. Ir peeredsehts, ka tahdas plawas, kas bij
purwu plawas, kur pa flapju laiku neweens strgs newareja
cetapt un kas atkal pa sauso laiku bij tik isfaltuschas, ka tur
nelas neanga, schahdas plawas ik 4 gadi ar kompostu meh-
slotas, sahli un ahbolinu apsehtas un ar plawu ezeschahm at-
jaunotas katreu gadu isdohd diwi kreetnus plahwumus, ka sem-
lohpim ir ihsti par preeku. Landw. Doriz.

Ufaijinahana.

Breesmigais Kreewu-Turku karsch beidsees un jaunš karsch
mums draude, kas jaunus upurus pagehrehs. Tahlajās semes
stahw muhsu karaspehki, isrihkoti un gatawi us karu. Bet ka-
mehr muhsu duhschigee karawihri aistahw muhsu semi, muhsu
meeru un muhsu gohdu, tamehr winu saimes palikuschas bes
apghadneeka, bes patwehrama un bes aistahweschanas. Tautas
peenahkums iraid, tahm palihdseht un atmakfahht tahs ari-
nis un afaras, kas preeksch mums tikuschas isleetas. Tauta
ari ir fajehguse sawu peenahkumu un wisur leela mehrā sahht
gahdaht preeksch palihdsibas. Ari Jelgawas swehtku-komiteja
negrib atpakal palikt, bet wehlahs sawu datu peepalihdseht.
Wina nodohmajusi us Maija beigahm Jelgawā isrihkoht basaru,
ar islohsehchanu, kuru eenehmums tiks nodohhts Jelgawas Lat-
weeschu komitejai preeksch karawihru un winu peederigo apgha-
dashanas un minetam mehrkam nahks par labu. Wina zer,

ka winas nodohms atradihs patikschanu pee Latweeschu tautas,
ka schi winas darbus palihdsjehs weizinaht. Tadeht komiteja
greeschahs us Latweeschu tautas dehleem, seewahm un meitahm
ar firnigu luhgfschanu, peesuhhtih winai preeksch basara un is-
lohsehchanas derigas leetas un gahdaht par lohfschu pirkfschanu.
Ihpaschi Latweeschu seltenites waretu selmeht komitejas darbus
zaur jauku rohldarbu isstrahdashanu. Dahwanas lihds 10.
Maijam nodohdamas komitejas lohzeleem, jeb eesuhthamas us
schahdahm adresehm: B. Mlunan k. Jelgawā, Esra eela,
Brandta namā, un S. Weinberg k. leelajā eelā, Witnas wees-
nizā. Par eenahkuschahm dahwanahm tiks kwiiterehts „Latw.
awisēs“ — „Rihgas Lapā“ — „Baltijas Semkohpi“ un
„Mit. Ztg.“

Katra lohse maksa 25 kap. f.

Jelgawas swehtku-komiteja.

Ufwahreshana!

Tautu dehli karā gahja
Sohbentinu weizinaht,
Sirneem sirgeem tee isjahja
Genaidneekus skaldinaht.

Plinschu-lohfschu krusa bira,
Genaidneeku uguni;
Taf teem spehki ne-isira
Nahdiht, ka tee wahroni!

Tautu dehli karā gahja
Slahwu behdas masinaht,
Turkus, Kurdus ufwahreja —
Winu waru isdeldoht.

Tautu meitas — karodsinus,
Krohnus pinat, darinat;
Lohiber-palmu wainadsinus
Kruhtis sprauschat — peeminat.

Sweizinati tautas dehli,
Kas Zuhš karā wahroni,
Lai Zums flawa tuwu — tahli,
Tehwu semes pilsoni!! Schchlulis.

Ari leelu pateizibu daru sinamu, ka es zaur zeen. aprinka-
inspektora lunga v. Bursy rohku schodeen 44 rubl. 57 kap.
esmu dabujusi, ko Rihzes zeen. mescha-lungs v. Monkwicz
muhsu eewainoteem un saflimuscheem kara wihreem par labu
sawahkis.

Reepajā. 9. Merz 1878.

Baronene G. Behr,
no Wehrgales.

U k h i l d a.

I. B. — W. Suhtet it drohschi, buhs man arweemu mihli.

I. S. — W. S. ... Do suhdhibu pret Zuhhu kshlmeistru newaru
uhment. Zuhš ne-esat man nemaj staidri udeuwigees, kas tahds ejet un
ka Zums peekriht par to leetu runahht. Turklahht ka epnu isklaujinajis, wiss
tas raktis ir staidri nepatechiga apwainoschana, ar to Zuhš, nesimu kapehs,
gohda wihru aisteetoht.

A. S. — W. Netizu, ka lastajeeem ta sina buhtu til swariga, ka
Zuhju pagakā weens „muhmeekelis“ leels diebrajs. Ja pateci Zums til
weena tahda diwehjele, tad zern, ka Zuhš wisi lohpa to weenu pahrspehjeet.
Tahda laba fina man buhtu mihlata neta tagabeja. Latw. am. apghd.

Latw. awisju apghadatajs: J. W. Safranowicz.

Basnižas un skolas siņas.

Weens Kungs, meena kristiba, meena tiziba.

Rahditajs: Uf leeldeenās svehtkeem. Siņas. Par Juhdu misionēs darbu. Jelgavas latw. pilsehta draudse. Misionēs lapa.

Uf leeldeenās svehtkeem.

Tas Krustāfistais ir Kehninsch. Jesus no Nazaretēs ir kehninsch, to jau Pilatus bij us to krusta stabu kà wirsrakstu rakstijis un kad tee Juhdi tam wirsū mahzahs, lai scho wirsrakstu isdsehšch un raksta zitadi, tad winsch tohs ihfi atraidija. Pilatus, tas pagans, tai brihdi nenoprata wis, zif swariga ta leeta bija. Weena neredsama augstaka wara bij wina rohku wadijust, kà lai raksta; augstaka wara ari wina flubinaja, lai atbild teem Juhdeem: Ko esmu rakstijis, to esmu rakstijis. Pee tam buhs palikt! Jesus Nazarenus Rex Judaeorum (Jesus no Nazaretēs, Juhdu kehninsch), schee wahrdi ir ne-isdsehšchani, teem buhs palikt uf wiseem laikeem, teem buhs spihdeht ar nesuhdamu spohschumu wisā muhschiba. Tas Krustāfistais ir tas Kehninsch, us ko jau no Abrama deenahm wisas apsohlichanas norahdija; bet winsch nau wis ween Kehninsch par Israeli, bet ari par wisahm paganu tautahm. Ari to nesinoht Pilatus apleezina sawu rakstu rakstidams neween Gbreiskā, bet ari Greeku un Latinu walodā, lai to lasa wisa pafaulē.

Bet wehl augstaka leeziba ir, ka Kristus ir Kehninsch. „Pehz trim deenahm es augschamzelschohs“, tā tas Kungs bij fazijis. Tee cenaidneeki wina nizina un apfuhdi deht schi waheda. Bet kas noteek? Pehz tahs krusta sifchanas treschā deenā atskan ta wehstis: Winsch ir augschamzehlēes. Waj tas nau seegelis, ka Kristus ir tas Kehninsch? Neweens Deewa darbs nau wirssemes apafsch til dauds leezineeku azihm notizis, kà muhsu Kunga augschamzelschchanahs no mironeem. Dauds ustizami leezineeki to weenā mutē apleezina. Un schi leeziba ir gahjust wisā pafaulē un ir uswarejust tohs, kas tai gribeja pretim stahweht. Wisa pafaulē ir palikusi par zitu un weenigi zaur scho leezibu no ta, kas bija miris un redsi winsch dshwo kà Pestitajs un Kehninsch. Pafaulēs kehni un warenee bagatee un gudree, tautu tautas un srischu firdis weenā prahtā lohka sawus zetūs preefch schi kehni un winam kalpo. Ak kà gan isstatitohs pafaulē? — kad nebuhtu atskanejis malu malās tas ewangeliums no ta, kas saka: Es dshwoju, jums ari buhs dshwoht. Kristus ir tas Kehninsch.

Leeldeenās svehtki, tee pirmee kristigee svehtki ir ari tee augstakee svehtki. Dauds milioni schinis svehtkōs sweizina ar sawu Allelujah to augschamzelschchanohs. Tas Deewa wihrs Mahrtin Luters mehdsja, kad winsch daschureis sem sawahm nastahm noguris, few usfaukt to wahrdu: Vivit! (Winsch dshwo). Scho wahrdu winsch rakstija ar krihtu us sawa

galda, us sawahm durwihm, us sawahm istabas seenahm, lai aqs wisur taptu atgahdinata un redsetu, ka Jesus ir dshws un pilda un pildihš sawu apsohlichanu: Es dshwoju, ari jums buhs dshwoht. Muhsu tiziba ir ta uswarefchana, kas to pafauli uswar, jo Jesus dshwo. Winsch ir augschamzehlēes. Muhsu Kungs un Pestitajs nau pee miruscheem flaitams. Wisahm cenaidneeku pretestibahm jakalpo us tam, ka Jesus tohp pagohdinahts. Winsch ir uswarejis to pafauli un to grehtu, to welnu un to nahwi, tapehž sauzam wina par sawu Kungu un Pestitaju. Winsch war doht un dohs mums to muhschigu dshwofchani, us to winsch mums ir apgalwofchani dewis, pats no nahwes izeldamees. Winsch ir ta muhschiga, dshwa Deewa dehlē, wisas zitas dshwibas awots. Wina wahrdi, wina darbi, no pirma lihdi pehdigam, ir apsehgeleti ar muhschigu sehgele: Winsch ir augschamzehlēes. Tas Krustāfistais ir tas Kehninsch.

Jesus dshws, mans Pestitajs,
Es pee wina dshws ar buhschu.
Kur schis ir mans mihtakais,
Tur es ar eefsch preeka klufschu.
Kà war atstah, pafaki,
Galwa sawu lohzekli?

Siņas.

Leel-Behrse par patstahwigu skohlotaju ir iswehlehts lihdschinigais Lipstu pagasta skohlas palihga skohlotajs Samuel Kaufmann k., kam par nahkameem Jurgeem sawā weetā un darbā ja-estahj.

Weefsons.

No Bauskas. 23. Februar sch. g. palika 25 gadi, kam mehr scheijenes elemantar-skohlotajs, Masin k., amata. Iweens labakas skohlas mahzibas baudijs un wairaf attihstijees zilweks fapratihš, kas tas ir, 25 gadi par elemantar-skohlotaju buht, un wisā tai laikā 1250 behrnus pirmās sinaschanās mahziht, wiseem scheem wairaf kà tuhstfoscheem wina laizigas un garigas labklahfchanas pirmo pamatu list. Tas pats diwi jeb trihs behrnus kreetni mahzijis un pareisi audsinajis, tas atskahršihš, ka elemantar-skohlotaja amats tas gruhstakais, bet kreetni kohpts ari tas wairaf swehtibas atnesdams amats. Un ka Masin k. sawā amata ir uszihtigs un ustizigs, to leezinahs neween wisi wina agrakee skohleni, bet to ari apleezinaja wina tagadejee skohleni, sawu mihtotu skohlotaju minetā svehtku, deenā

* No wiseem teem 1250 skohleneem daschi kà studeereti wihtri stahw gohda amats, ziti wehl tagad studeere, daschi apmekle gimnasiju, ziti ir ismahzjuschees par tautas skohlotajeem, un dauds dauds simti ir waj un kreetni semkohpi, ismanigi kohpmā jeb isweizigi amatneeki.

ar lohſchu transparentu eepreezinadami, kura bij laſams: „25 gadu amata ſwehtkōs, tam uſtizigam ſkohlotaſam tee pateizigee ſkohlneeki.“ Waj ſchi nan ta jaukaka leeziſiba, kad no ſkohlotaſa ſaka, ka taſ uſtizigs ſawā amata?! Mineto 23. Februar m. deenu padarija Maſin k. ihpaſchi par ſwehtku-deenu daſchi no wina draugeem, no kureem ziti wina agrakee ſkohlēni hijuſchi. Tee paſchā rihta agrumā ſwehtku ſwinetaju apſweizinaſa ar no muſikas pawaditas ſſchetrbaſfigi dſeedataſ 89. Dahw. dſeeſinas, turklaht tam daſchas dahwanas paſneegdami. Maſin k. ſchini deenā dabuja apſweizinaſchanaſ un laimeswehleſchanaſ no tuwenes un taſlneſ, tilai ne no weenas weetaſ, no taſs, kur taſ ar pateſſibu wareja zereht, pr. no paſchas taſs pilſehtaſ,“) kura taſ 25 gadi kalpoſiſ, winaſ behrunuſ mahzidamaſ. Bauſka zaur ſcho parahdijjuſt, ka wina pa zitu zelu dohma pee labklaſchanaſ kluht, nekā zaur ſkohlmaſ mahzibu, jo zitadi ta buhtu ſawu behrunu pīrmajam labdarim taſdā ſwarigā deenā ſinajuſi roſku ſpeeſt ſazidama: „Paldeewuſ par wiſeem publineem wehlaſm iſweizibu un ſwehtibu uſ preeſſchu!“ Bet lai zeen. laſitaji nedohmatu, ka wiſi muſſu pilſehtaſ eemihneeki ſkohlmaſ buhſchanaſ til weenaldſigi, tad peemineſchu daſchus wihrus, kuri neween ſchini ſinā, bet ari zitadāſ buhſchanaſ par pilſehtaſ labklaſchanaſ ruhpejaſ, ka muſſu zeen. birgermeiſteru Berner k., pilſehtaſ ſekreteeri Gadilje k.; ſcheem lihdſigi ir wehl daſchi ziti iſ augſtakas un wairak mahzitaſ lauſchu ſchliſas, ir waretum daſcha Latweeſcha wahrdu gohdam peemineht. Behdigi iſſkataſ ar teem maſak mahziteem, teem tā ſaukteem „ſpiſs-birgereem,“ tee gribedami ſewim zeenibu iſpelniteeſ zehrt pahri par ſchnohri, ir daſchureiſ tā dara, kā tai paſagina, kur ohdſ breedim uſ rageem uſſehdees ſazija: „Kad teſi pa daudſ ſpeeſchu, tad runa til ſklaidri!“ Abtraſki taſdi lautini ne-atſiſs, ka ne kaſhta un weeta zilweku gohdina, bet zilwekſ gohdina kaſhtu un amatu, pīrmſ ſapratihſ un atſiſs ſkohlmaſ nopelnus un wehrtibu. Muſſejaſ.

A..... ſkohlā bij ſahdſiba notikuſi. Pahriſ palaidneeku ſehnu bij paſchi ſawam ſkohlmeiſteram abholuſ no augſchtahſchāſ ſagufchi, eefaklumā pa biſchlim, bet arweenu wairak, kamehr ſahka pehdaſ dſiht un peedſina ari pee diweem puiſcheleem, no kureem weenſ bij ſadſiſ un ohtriſ uſ wakti ſtaſwejiſ un ſahdſibu ſlehpis. Albi nu ſinamſ dabuja ſawu pelnitu peereenu. Bet ko dohmajeet? Behrunu wezaki to ſinaht dabujuſchi nenahl wiſ, kā gohdigeem wezakeem buhtu klaſjees, nemt kaſtriſ ſawu palaiſtawu behrunuſ ari ſawā peebrihdinaſchanaſ, bet tee nahſ un nemahſ wehl ſkohlmeiſteru ar daſchadeem wahrdeem pazeenaht, ka wina lutekliti nau glaudijiſ par ſahdſibu, bet eepehriſ. Ar to wehl nau meerā un ſahſ ſkraideleht no weena pee ohtra, ſkohlmeiſteri wiſur apwainodami un niſzinadami, eet pee pilſteefaſ, eet pee kirſpehles ſkohl. komiſſioneſ u. t. pr., ſinamſ wiſur tohp ar garu degunu atraiditi, jo ſkohlmeiſterſ ir darijiſ kā peenahzaſ un buhtu abtraſk wainā kritiſ, kad taſdu nedarbu buhtu pametiſ ne-apſtrahpētu. Behdigi dſiſdeht, kad behruni pee ſahdſibaſ tohp peeſerti, bet jo behdigi, kad paſchi wezaki ſawā greiſā mihleſtibā, kaſ iſhti ir eenaidiba, eet

par ſaglu ſedſeem un behruni redſ, ka winaſ ari winaſ netkumōſ peeſtahw. Tur taſ it weegli noteek, ka pee behruni ſirdihm wiſa ta nedarba noſſehloſchana, wiſa ſkohlmeiſtera pahrmahziſchana paleek weltiga un tā zaur wezaku paſchu wainu no maſeem ſagleem iſaug tee leelee. B.

Ruhjeneſ draudſei par ganu un mahzitaſu 21. Merz ir iſwehlehtſ nelaiſka mahzitaſa weetaſ winaſ dehlſ, lihdſſchinigaiſ abjunktſ Eduard Bergmann.

Behnu ſemē, Prahgaſ pilſehtaſ paſtahw weena miſſu ſkohlmaſ; tai ir 35 klaſeſ, kur 45 ſkohlotaſi mahza 2630 behrunuſ. Tagad gudro, ka ſcho pahreelo ſkohlmaſ iſdalihht uſ 4 maſakam.

Par Zuhdu miſſioneſ darbu

Baltiſas gubernāſ Jelgawaſ wahzu dr. mahzitaſs Seefemann k., kā ſekreteerſ pee Balt. Zuhdu miſſioneſ komitejaſ, paſneedſ ſchahdaſ ſinaſ:

„Kad muſſu mihtſch brahlis, Gurlandaſ, preeſſch 2 gadeem no ſawa ſewiſchka Zuhdu miſſioneſ darba atklaſpahſ un pee Jelgawaſ wahzu draudſeſ par ganu un mahzitaſu amata eeſtaſja, tad ar ruhpehm luſkoſjam uſ nahlotni, neſnadami, kaſ pee muſſu leela ſtrahdneeku truſkluma lai ſpehtu taſlak wadiht ſcho gruhtu darbagabaſu, kaſ pee mums jau wairak kā deſmit gaduſ ſwehtibaſ bij lohptſ. Paldeewuſ Deewam, taſ darbſ nau paliziſ ſtahwam, bet tohp nu jau drihſ weſelu gadu no muſſu mihta brahla, Paul Dworſkowiſ mahzitaſa, ar Deewa palihgu un ſwehtibu uſ preeſſchu weſtſ. War gan ſazihht, ka ſchiſ darbſ zaur winaſ ir jaundſ, zeribaſ pilnōſ zelōſ eegreeſtſ.

Pauluſ Dworſkowiſ ir 2. Februar 1870. Tibingā par mahzitaſu eefwehtihhtſ. 7 gaduſ wiſch bij Warſchawaſ ſwehtibaſ ſtrahdajiſ neween pee Poſku ſchihdeem, bet ari eeſſchligā miſſionē, tē tapa uſ ſchejeeni aizinahtſ un labpraht nahza muſſu darbalaukā. Bet kad nu pee mums taſ ſw. miſſioneſ darbſ netohp wiſ tilai ta kā no kaſdaſ beedribaſ ſtrahdahhtſ, bet wiſa Baltiſas ewang. luteru baſniſa wada ſcho darbu, tad bij waijadſigſ, ka Dworſkowiſ mahzitaſs tohp par pilnigu lohzeſkli Baltiſas mahzitaſu pulkā eenemtſ, lai waretu kā miſſioneſ ſtrahdneekſ muſſu baſniſat kalpoht. Pehz walſtſlikumeem winam bij janoleek pilnigſ mahzitaſu eſſamſ pee Lehrpataſ uniwerſiteteſ. To wiſch iſg. gadā Juni mehneſi it teizami iſdarijiſ un nu uſ Jelgawu nahziſ, tila ſchē 6. Nowember iſg. g. no Kurſemeſ zeen. generalſuperdenta pee pilſehta draudſeſ par palihga-mahzitaſu amata eeweſtſ. Tā wiſch ſtahw pilnam ſawā baſniſzaſ amata un wina uſdemumſ ir, muſſu draudſeſ mudinaht uſ to ſw. miſſioneſ darbu pee Iſraela behreem un Kriſtuſ ewangeliſumu raudſiht ſneegt paſcheem Zuhdu laudihm; abejadi muſſu mihtſch brahlis Dworſkowiſ ſawu darbu ſtrahda. Winam ir jabrauſ zaur muſſu ſemiti un draudſeſ un ſinodēſ zaur ſpredikeem un ſinahm Zuhdu miſſioneſ leeta draudſehm pee ſirdſ jaleek, mahzitaſeem ſinaſ jadohd, kā ar to darbu weiſzaſ. Dworſkowiſ mahzitaſs ir tā jau wairak ſinodēſ Kurſemē, Wiſſemē un Riſgā un daſchus maſaluſ pilſehtaſ apmeklejiſ un ari tur ſawu darbu uſnehmiſ. Tā jauna leeta, kaſ pee muſſu miſſioneſ darba nu zaur Dworſkowiſ mahzitaſu klaht-

*) Kad daſchi iſ Bauſkaſ birgereem pee ſcheem ſwehtkeem dalibu nehma, tad tee to darija kā draugi, bet no pilſehta waldeſ puſeſ netiſa it nelas darihtſ.

nahkusi, ir ta kolportascha jeb grahmatu isdalischana. Diwi kreetni kolporteeeri, weens Rihgã, ohtre Zelgawã, zaur sawu preekschdarbu fataifa weetu misionara darbam. Wini apmekle pilsehtus, meestus un mahjas, kur Zuhdi dsihwo un peedahwa teem Wezas un Jaunas Testamentes, derigas zitas grahmatinas un misiones rakstus Ebreiskã, Wahzu un Kreewu walodã. Ari kristigeem no daschadahm tijibas schkirahm wini peedahwa to swehtu Deewa wahrdu. Isg. g. beidsamajõs 6 mehneschõs kolporteeeri Kursemes pilsehtõs un Rihgã isdalija 322 bihbeles, 2659 Jaunas Deribas, 4181 grahmatinas (ewangeliumus, waj Dahwida dseefmas, waj 5 Mohsus grahmatas, waj praweeschu rakstus) un 749 zitada traktatus daschadõs wahrdõs. Schis kolporteeeru darbs weizina stipri misiones darbu; kolporteeeri pawada misionaru us wina zeleem, pahrdohd pilsehtõs sawas grahmatas, greech Zuhdus pee misionara, kas tad sawu darbu ar farunaschanahm, disputazijahm u. z. usnem. Jau tahs zeloschanas schurp un turp to peenes, ka misiones mahzitajs dabuhn Zuhdeem peektit un winus us zitahm dohmahm greeft. Gan Zuhds ir leels andeleswihrs un eegrimis laizigãs leetãs, tomehr winam prahts nesahs gan ari us garigahm leetahm un dsitakahm farunaschanahm. Kad winsch kur dselzefa wagonã ir eesehdees, tad winam it mihli par tijibas leetahm farunatees. Daudskahrt darbs tik bij, ka Dworkowicz mahzitajs us tahdahm leetahm usweda, jeb kahdu nodatu no Dahwida dseefmahm jeb is praweeschu raksteem Ebreiskã walodã peemineja un no wisahm pusehm Zuhdi lassjahs ka usmanigi klawstajõ. Sinams ari netruhka tahdu, kas sahka lahdeht un nizinahs, bet dasch swehts wahrduisch tomehr paleek sirdi eesehrees un nes angus sawã laikã. Tee spreidiki, ko Dworkowicz mahzitajs leelu un masu pilsehtu basnijãs turejis ir arweenu no Zuhdeem bijuschõ apmekleti; Leepajã us misiones swehtkeem klawstjahs basnijã usmanigi kahdi 100 Zuhdi. Tã Zelgawã isg. gada Dezember mehnesi weens Dr. Bãdeckers no Englan-tes tureja runu par Zuhdu misiones leetu un eesahka to ar teem Ebreisk. wahrdeem: „Habbitu el-Abraham abichem!“ (Luhko-jeet us Abram, sawu tehwu Gf. 51, 2.) Scho preekschã-lassichanu klawstjahs kahdi 200 Zuhdi un daudsi no teem tika Kristus ewangeliumam tuwak peewesti; tee pirkahs Ebr. Jaunahs Deribas (no profesora Delitscha) un issazija Dworkowicz mahzitajam sawu wehlechanohs, ar kristigu tijibu eepashtees. Kã tam wezu wezajam Kristus ewangeliumam wehl schodeen ir saws wezs spehls, to israhda ari schis notikumõs: Ap seemas-swehtku laiku tika Dworkowicz mahzitajs us kahdu gastusi luhgts. Winsch panehma sawu ebr. bihbeli un gahja turp un atrada 3 Zuhdus srihdẽ ar 3 kristiteem. Weens jaunõs Schihds bij us Zelgawu nahzis, gribedams kristigu tijibu eepasht. Bet kad wina tehws sawa dehla dohmas isdsirda, winsch steidsahs tam pakal, ka war atpakal greeft, atweda ari lihds weenu Schihdu ffohlmeisteri, kas lai palihds dehlu peerunahht. Jaunajam Schihdam atkal bij par palihgeem peemetuschees 2 kristigi amat-neeki un gastuscha ihpaschneeks. Tã wini bij jau wairak stundas srihdejuschees. Bet kad nu tee mas mahzitee kristigeem nespehja manigajam Zuhdam tuhda us weetas labas atbildas doht, tad bij suhtijuschõ pehz D. mahzitaja, kas nu atnahzis no Mohsus un Praweeschu raksteem un Dahwida dseefmahm

Schihdeem peerahdija, ka Jesus ir tas Kristus un Israeta un wisas pafaules Pestitajs. Wezas tehws palika arween dohmigahs un klufahs un beidscht ar asarahm sazija: „Kad es tif sinatu, ka mans dehls scho sohli sper pahrelezinahts, tad nepretotohs, bet es bihstohs, ka winsch to dara sawã weeglprah-tibã.“ Bet dehls atbildeja, ka winsch to dara sawã sirdi pahrelezinahts.

Ohtre darba gabals pee misiones ir profesitu mahzichana un apgahdashana. Gessch teem pirmeem 6 mehnescheem, kur Dworkowicz mahz. schẽ strahdaja, bij 15 Schihdi mahzibã meldejuschees. 7 no teem newareja peenemt, jo wineem truhka parahdishana un tã tad teem nebij no polizejas atwehlehts schẽ palikt; ziteem atkal neatrada nekahdu darbu, kahdu doht un muhsu nolikumõs ir, ka proseliteem nebhõs bes darba buht. Tã tad isg. pusgadã bij 6 Schihdi un 2 Schihdeneõs mahzibã. Weena jauna Schihdene tika kristita. Daschi no scheem mahzefleem pilda muhs ar jaukahn zeribahm. Weenam no muhsu proseliteem ir daudõs jazeesch zaur saweem Schihdu radeem, kas zik ween spehdami, gan ar draudeem, gan ar apsohlichanahm to grib nogreeft. Bet winsch ir pastahwigs pee tam palizis, ka grib tapt kristihts un atbildeja beidscht sawã mahtei, kas to ar asarahm luhdja: „Un kad man buhtu jamiest, tad es mirtu kã Kristus mahzellis.“ Sinams, neween tahdus preekus, bet ari behdas peedshwojam pee proseliteem, un negribam flehpt, ka to skumju ir wairak nekã to preeku. Bet tapehz negribam peekust, bet pastubinatees us jo ustizigu strahdashanu. Muhsu darbs isheet us to, ka waretu „daschus swehtus dariht“ bet muhsu ihsta ruhpefechanahs ir kristigas pateefibas starinus eemest tai leelã, tumshã Zuhdu tautã, kã sehllu us zeribu, lai schee starini sawã laikã, kad tas Kungs nahks gohdivã, ari pee saweem nabaga Israeta laudihm waretu saleetees par leelu mihlestibas leefmu us to Pestitaju un Israels waretu sawam Messiam kã passhtamam un sen gaiditam eet pretim ar to lihgsmu sweizinaschanu: „Slawehts, kas nahk ta Kunga wahrdã!“ Us to dsihtees strahdajohht un Deewu luhdscht, lai mumõs no wiseem Israeta draugeem un lihdsstrahdneekem tuwu un tahlu, palihds tas ustizigais un schehligais Deews!

Zelg. mahz. Seesemann,
Waltij. Zuhd. mis. tom. sestr.

Preeksch Lutern palihdsibas-lahdes pee Leepajas aprinka-komitejas eemaffati zaur mahzitajeem: no Gipku dr. 3 rubl., Preekules dr. 20 rubl., Sakaleijas dr. 8 rubl., Strundas dr. 4 r. 40 k., Zihrawas dr. 17 r., Apriku dr. 11 r., Skohdas dr. 25 r., Bahtas dr. 5 rubl.

No Leepajas apr. komitejas
R. Kienih.

Zelgawas latw. pilsehta draudse:

no 26. Merz lihds 8. April.

1) Dsimuschõ: Hans un Anna Catharina Grömann; Johann Paul Manowsh; Carl Nabis; Anna Antilde Otto; Louise Emilie Schleiter; Caroline Laue; Wilhelmine Marie Weigel.

2) Ustaukti: atr. Zahn Bohl sks. un Anne Behmit, abi Rihgã; atstau. jald. Georg Knospe un Gewa Weinberg; kalejs Zahnis Seemel atr. un Anna Koch, abi Kuffschõs.

3) Miruschõ: Carl Jaroschewsh, 11 mehn. w.; Carl Lipsde, 9 mehn. w.; Jacob Galt 6 g. w.; Martin un Heinrich Sault (dwihni) 5 ned. w.; Bihse Mauring 1 1/2 gad. w.; Emilie Anete Ehrge 12 gad. w. R. S-3.

M i s i o n e s l a p a .

XIII. Sarkan-ahdi jeb Indianeeschi Seemel-Amerikā.

(Zurinjumš.)

Esaj. 18. 2. **Gita, juhs tschaklee wehstneschi, pee tahs tautas, kas ir leelu flaihu augumu, pee tahs tautas, kas ir bifajama tahku winā pufē, pee tahs tautas, kas ir waldineeje un famineja, kam upes to semi dala.**

Mihlee misiones draugi! Isgahjuschā lapā par Sarkan-ahdeem un winu eeraschahm dširdejuschi un par to breefmigo listeni, furā zaur paschu un kristitu Siropeschu grehkeem nodohiti. Schodeen gribeet klausitees par teem tschakleem wehstnescheem, kas ar Kristus ewangeliumu pee teem nahkluschi, tohs eepreezi-naht winu behdās. Starp ta leela pulka wehstneschu wišwairaf to pelnijs, la winu peeminu, Jahnis Elliot, kas ir dehwehts „Indianeeschu apustuls“. Winsch peedsima Englantē 1603. g. un palika pee weza gohdiga mahzitaja par palihgu un fir-nigi atgreesahs pee Deewa, bet 1631. g. winsch tizibas apleezinafchanas deht atstahja sawu tehwu-semi un gahja us Seemel-Ameriku un apnehma Bostonē mahzitaja amatu, bet nezil ilgi tad nahza winam pakal draugi un apmetahs ar ziteem arajeem semes-widil Nulksbury pilsehtā; Elliots no teem aiginahs pee wineem palika par mahzitaju un gruhti publejahs, to jauno draudsi, tai apliktumā isflaitu, kohpdams. Bet ar to winam nepeektika, tee behdigee Indianeeschi, kas meschōs un tuffneschōs aptahrt wasadamees no Kristus neko nesinaja, winam nospeeda to firidi. Winsch eefahza winu walodu mahzitees; tas bija gruhts darbš; jo tai walodā wehl nebij nelahdas grahmatas farakstikas, kur buhtu warejis kahdu palihgu melleht, tuklaht tai walodā bij gruhti issakami breefmigi gari wahrdi, p. pr. pee mums sah baks ir diwšilbigš wahreds, bet pee Indianeescheem winsch flau ar 9 silbehm: me-das-ga-dem-ti-kom-gi-se-nam; to wahrdu „šweijoh“ tee issauz us 22 wišsehm; bet preeksch garigahm leetahm kā: pestifchana, salihdšinaschana, swehtifchana pasufchana, tee wahrdi pawifam veetruhlst. Tapehz nau ko brihnitees, kad Elliotam ar to walodu publejamees atgahja 15 gadi. 1646. g. winsch isgahja pee teem Indianeescheem un teem fludinaja no Jesus, kas par muhsu grehkeem pee krusa nahwi zeetis. Schi fludinafchana teem laudihm patika, salafijahs masa draudšite, pehz 5 gadeem Elliots tai wareja masu pilsehtu usbušweht, un tee faderejahs ar seewahm un behrneem kalpoht tam dšihwam Deewam, swehtdeenas swehtiht; tee ameta to mescha-wasafchanohs, wihti mahzijahs semes-kohp-fchanu un amatus, seewas wehrpschanu un auschanu; behni mahzijahs skohlās. To pilsehtu nosauza Nonanetum, t. i. muhsu preeks. Ziti Indianeeschi winus apmekledami ar leelu brihnofchanohs redseja winus Deewu luhdšam un waijaja, kahds labums teem no luhgafchanas atlez. Tee kristitee wineem atbildeja: „Deews dohd diwejadus labumus, masus, kā mantu, bagatibu, ehdeenu, dšehreenu, medijamus swehrus, un leelus, kā atgreeschanu no grehkeem, tizibu, grehku peedohfchanu un muhschigu dšihwofchanu. Tee palika apdohmigi un us mah-jahm pahnahkluschi, issahstija to, ko redsejuschi un dširdejuschi, teem sawejeem. Leelā kauschu sapulzē tee spreeda, ka aridsan griboht atstah atreebfchanohs un kauschanohs, meeru tureht un Deewu pee-luhgt; tee fuhtija pee Elliota un ar wina palihgu tee ustaišija ohtru

pilsehtu, ar wahrdu Konford, t. i. weenprahtiba. Elliots mehdsā aridsan tohs Indianeeschus usmelleht meschōs, nelahds mesch winam nebij pa daudš bees, nelahds sneegs pa daudš dšksch, nelahda upe pa daudš strauja, zaurahm nedelahn winsch nedabuja neds nogehrttees, neds sawas drehbes isschahweht; mikla seme, auksti afmisi, lohko sari, bij winam par gutas-weetahm, bes bailehm winsch eegahja pee wiseem Indianeescheem, kur winus atrada bes nelahdeem eerohtscheem; Deewa-wahrbi bij wina preekschuramas brunas. Weens kauschu wirs-neeks negribedams winu klausitees palika dufmigs un gribeja to Deewa kalpu nokaut, bet schis atbildeja: „Es temi nebihstohs, neds wirs zitus wezajus, jo pee manim stahw klaht weens, kas ir šiwpraks par jumš wiseem!“ Tas wirs palika rahms un peenehma Deewa wahrduš un atgreesahs. Zits atkal behdsā no Elliota ar saweem laudihm, bet atpakal greeftees winsch fazija: „es lihds schim Deewu ne-efnu luhdšis, bet nu gribu pee wina atgreestees un aridsan saweem behrneem to pawehleht.“ Nezil ilgi tad Elliots wareja usbušweht trefcho pilsehtu ar wahrdu Natife, un pehz 24 gadeem bij 14 pilsehti zehluschees ar 6 draudsehm, tā ka Elliotam pascham bij jabrih-nijahs un jawateiz par to Deewa swehtibu, ko zaur wina rohlahm dewis. Lihds schim Elliots weens pars ar sawu padohmu to darbu bij pasrahdajis, bet kad ta lohne, ko winsch dabuja no sawas draudses, wairs nesneedsā, tad aridsan kristiti draugi, wina darbu eeraudšijuchi, fuhtija palihgu, un kad ta druwa auga, tad winsch ar sawu spehu newareja tift, winam bija jamelle palihgi no pascheem Indianeescheem, kas no wina eeksch Deewa wahrdeem mahziti, ar dedšigeem wahrdeem apleezinaja to Deewa schehlastibu eeksch Kristus; aridsan kauschu wezaju, kas lihds schim bij afinis islehjuschi ar strauwehm, sawus eerohtschus pee malas lufschu, palika par tairnibas mahziteem. Bes ta darba pee sawas pascha draudses, bes gruhtahm misio-nes reijofchanahm Elliotam wehl atlikahs laika, grahmatas farakstiht, papreeksch winsch pahrelaboja Jaumu Deribu, pehz Wezo Deribu, kat-fismu un zitas garigas grahmatas, kas ihdalitas labrigi taya lasitas un dšikati eefaknoja to sehllu, ko Elliots bij kaisijis. Wezumā Elliotam bij leelas behdas jazeesch, kad winsch 71 gadu wezs bij, tad winam nomira peezi usauguschu dehl weens pehz ohtra, winsch fazija: „es zereju, la tee pehz manas aiseefchanas manu darbu tahlakt wes-dami Deewam kalwohs wirs semes, bet Deewam labaki patika, winus pee sawas kalwofchanas usnemi debesis. „Wina prahts lai noteel!“ Bet wehl leelakas širds-fahwes winu gaidija: 1674. g. iszehlahs karsch stary Sarkan-ahdeem un balteem eenahzejeem. Elliota pilsehti taya ispohtiti, Indianeeschi waj optanti waj tahlakti nodšihri us walara-pusi; ziti palika wahji eeksch tizibas, ziti atkal krita atpakal wezōs pagamu grehks, ašleegdami to Jesus wahrdu. Bet aridsan tagad Elliots ne-avnika, winsch no jauna to darbu usnehma, mekleja tohs isfliduschus, tohs salafija un sapulzeja un ar širdspreku winsch preeksch sawas nahwes stundinas wareja redseht atkal zetamees 7 pilsehtus, kuroš Deewa wahrbi atkal atstaneja un isplahstija gaischumu schibs wasaules beesā tumšibā. Bet nu winsch aridsan sahza gaidiht sawu pestifchanas stundinu, winsch labpraht tā mehdsā runaht us saweem draugeem: „Manš laiks ir klaht un zeksch apaksch lahjahm us debeshm, kur es muhsu tehweem jaunās stas dohschu, ka tagad wirs semes to Deewa basniza augtin aug un wairojahs un ideenas dwehfeles tohp peedalitas, kas paleel swehtigas.“ 1690. g., kad tam Deewa kalpam bij 87 gadi, winu pee semes gahja karstonis, no kura wairs newareja iszeltēes. Te winsch fazija: „wiras leetas man suhd, dohmas, juschanas un waloda suhd, bet ta mihlestiba nefuhd.“ Lihds beidsamai dwaschas willfchanai winsch Deewu luhdsā par saweem Indianeescheem un to darbu, ko pee wineem eefahjis. „Nahz, kungs, ilgi tewis efnu gaidijis, esi šweizinahts,“ ar scheem wahrdeem ašmiga saldi un meerigi tas tschaklats wehstnesis. Nahkuschā lapā tewim gribu stahstiht no zita wehstnescha, kas 100 gadus pehzal eegahja pee tahs mirejas Indianeeschu tautas.

(Uš preekschu beigums.)

Latw. Awischu apgahdatais: J. W. Safranowicz.

No jenzures atwehlehts. Mihgā, 7. April 1878.

Drutahs pee J. W. Steffenhagen un behla.